

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 692/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

118/2010. (III. 17.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2009. augusztus 25-én előterjesztett **panaszát** a 2010. március 17-én tartott zárt ülésén – dr. Juhász Imre elnökhelyettes párhuzamos indokolásával – hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: PMRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrésről alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2009. augusztus 22-én Szentendrén a Jobbik családi rendezvényén vett részt, ahol a magánterületre behatoló rendőrök intézkedtek vele szemben. A sajtóból értesült arról, hogy az igazoltatottakkal szemben szabálysértési eljárás indult.

I.

A panaszos 2009. augusztus 25-én a Testület honlapján elérhető elektronikus nyomtatványon nyújtotta be panaszát, miszerint 2009. augusztus 22.-én Szentendrén, magánterületen a „Jobbik családi napon” vett részt, amikor „a rendőrök behatoltak a magánterületre, és igazoltatást végeztek. Az igazoltatással kapcsolatban semmiről nem tájékoztatt[ák], egy papírra leírták az adatokat.”

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A Testület felhívására a panaszos 2009. szeptember 15-én aláírásával megerősítette és az alábbiak szerint egészítette ki elektronikus panaszát.

Előadta, hogy a 2009. július 11-én megalakult „Új Magyar Gárda Mozgalom” formaruhájában vett részt a rendezvényen. Előadta továbbá, hogy a helikopter zaja miatt érthetetlen felszólítás („valamilyen hangosbeszélőn történő ordítózás”) után rendőrök hatoltak be a területre, és igazoltatni, továbbá „motozni” kezdték a jelenlévőket. A rendőri fellépést a panaszos törvénytörőnek, jogtalannak és felháborítósnak tartja.

A panaszos kifejtette, hogy törvénytisztelő állampolgár, „közbiztonságra különösen veszélyes eszközt” nem találtak nála. Nem tájékoztatták a jogairól, a lehetséges következményekről – ezt álláspontja szerint alátámasztják a helyszínen készített rendőrségi felvételek.

Érthetetlennek tartja, hogy a több ezer hasonló öltözetű személy közül miért „csak” 176 fő ellen indítottak eljárást, ami megítélése szerint kérdésessé teszi, hogy az egyenlő bánásmód követelménye érvényesült a rendőri fellépés során.

Álláspontja szerint a „fegyveres behatolás” sértette a magántulajdont, és a rendőri fellépés módja is számos kérdést felvet, mivel az kaotikusan zajlott: volt, akit nem, és volt, akit többször is igazoltattak – ezt a felvételek szintén tanúsíthatják. A panaszos beadványához csatolta a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 176. §-át a magánlaksértés bűncselekményének tényállásáról.

A panaszos előadta, hogy az „Új Magyar Gárda Mozgalom társadalmi mozgalom, nem egyesület, nem jogi személy”, és hogy magánemberként mindenki olyan ruhát visel, amelyet akar. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú jogerős ítéletére, amely „nem tiltja az alakzatban történő egyenruha viselését”, és biztosítja a „Magyar Gárdát alkotó természetes személyek jövőbeli egyesülési, gyülekezési jogát mint alanyi jogot”. Hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróság Vajnai kontra Magyarország ügyben hozott ítéletére, amely álláspontja szerint „kifejezetten biztosítja a véleménynyilvánítás egyenruha, jelképek, speciális köszöntések által történő kifejezését”.

A panaszos szerint a rendőri fellépésig nem hangzottak el mások számára sértő szónoklatok, nem volt jelen „foglyul ejtett közönség”, ezért a rendezvény nem is sérthette mások jogait, szabadságát, tehát nem valósult meg egyik olyan magatartás sem, melyet a bíróság jogellenesnek nyilvánított.

A rendőrség által – később – hivatkozott, az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm.r. (a továbbiakban: Szabs.r.) 10/C. § (1) bekezdésében foglaltak már csak azért sem valósulhattak meg a panaszos szerint, mert az „Új Magyar Gárda Mozgalom [...] nem szervezet, hanem (mint az a nevében is benne foglaltatott)

mozgalom”. A panaszos ezzel összefüggésben sérelmezte azt is, hogy a szabálysértési eljárás megindításáról csak a sajtó útján értesült.

A panaszos kérte „az állítólagos szabálysértési eljárás megszüntetését”, továbbá az ügy kivizsgálását és a megállapítások közlését a rendőrséggel.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A PMRFK vezetője 2009. augusztus 20-án kelt, 13000-6146/4/2009. számú egyedi utasításával fokozott ellenőrzést rendelt el a Főkapitányság teljes illetékességi területére augusztus 22-én 6 órától 23-án 6 óráig a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. §-ának (6) bekezdése és 103. §-ának (11) bekezdése alapján. Az egyedi utasítás szerint a rendőri állomány figyelemmel kíséri a Szentendrei Rendőrkapitányság illetékességi területén megtartandó rendezvényekre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását, szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálásokat hajt végre, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-a alapján – illetve kérésre – közreműködik az esetlegesen megbombolt rend helyreállításában, jogsértés esetén intézkedik.

Az egyedi utasítás indokolása kifejezetten hivatkozik arra a körülményre, hogy a feloszlott Magyar Gárda a kérdéses napon rendezvényt kíván tartani, amely a Btk. 212/A. §-ába ütköző egyesületi joggal visszaélés vétsége, a 268. §-ába ütköző törvény vagy hatóság rendelkezése elleni izgatás vétsége, illetve Szabs. r. 10/C. §-ába ütköző feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértése elkövetésének lehetőségét veti fel.

Az indokolás utal továbbá az Rtv. 30. §-ának (3) bekezdésére, miszerint a rendőrség „a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”. A Szolgálati Szabályzat 73. §-ának (6) bekezdése alapján a „gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény [a továbbiakban: Gytv.] hatálya alá tartozó, illetve más jelentős rendezvény helyszínén csapaterőnek a biztosításban való részvétele esetén azt a területet, ahová a belépők fokozott ellenőrzése kötelező, a rendőri szerv vezetője határozza meg”. A 103. § (11) bekezdése szerint a „fontosabb utasítást az előljáró írásban adja ki, és azt ki kell hirdetni az érintett beosztottak előtt”.

2) Az országos rendőr-főkapitány 2009. augusztus 17-én intézkedési tervben rögzítette a 2009. augusztus 20-ai nemzeti ünnep, valamint a hozzá kapcsolódó, illetve az augusztus 19-e és 23-a között megrendezendő jelentős rendezvények rendőri biztosításával kapcsolatos feladatokat.

Az intézkedési terv módosítására 2009. augusztus 20-án került sor a felosztatott Magyar Gárda által augusztus 22-ére szervezett rendezvénnyel kapcsolatos rendőri feladatok – információgyűjtés, intézkedések tervezése és végrehajtása, közúti ellenőrzések a Szentendre felé vezető utakon, vélhetően a kérdéses rendezvényre tartó járművek ellenőrzése – megfelelő ellátása érdekében.

3) A biztosítás parancsnokának helyettese – a PMRFK vezetőjének jóváhagyásával – biztosítási tervben foglalta össze a rendezvény biztosításával kapcsolatosan ellátandó feladatokat, amelyek a rendőri fellépés módját 2009. augusztus 22-én 7 órától 18 óráig részletesen meghatározták.

A terv utal az esemény kapcsán az elektronikus sajtóban megjelent hírekre, ezekkel összefüggésben a várható napirendre, illetve a résztvevők létszámára. A rendőri fellépést a résztvevőkkel szemben arra az esetre írja elő, ha azok megvalósítják a Szabs. r. 10/C. §-ában tilalmazott tevékenységet, így például amennyiben a Magyar Gárda tagjai egyenruhában gyakorlatozni kezdenek. Ezen esetekben a fellépés módját is meghatározza: első lépcsőben dokumentált felszólítást kell alkalmazni; amennyiben a szabálysértést folytatják, igazoltatásokat kell foganatosítani és feljelentéseket tenni; ha pedig a szabálysértést az érintettek ezt követően sem fejezik be, úgy az érintetteket az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján (mint a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytató személyeket) elő kell állítani.

A rendőrség tudomására jutott információk alapján a biztosítási terv részletesen meghatározza továbbá a rendőri szervek legfontosabb feladatait – a rendezvény és a környék közlekedése rendjének biztosítása, jogellenes cselekményt megvalósító személyekkel szembeni fellépés –, illetve a vezetés rendjét.

4) A rendőrség csatolta a Magyar Gárda nevével és szimbólumaival (oroszlános jelvény és pajzs) ellátott, 2009. augusztus 22-én 15 órára Szentendrére „eskütételre” hívó plakátot. Augusztus 20-án a magyargarda.hu honlapon közlemény jelent meg (<http://magyargarda.hu/node/4402>), miszerint „avatást” tart „a felosztatott Magyar Gárda Egyesület jogutódjának nem minősülő Új Magyar Gárda Mozgalom (Magyar Gárda)”. A közlemény jelzi: a rendőrség figyelmeztette az érintett terület tulajdonosát, hogy a rendezvényt fel fogja oszlatni. A közlemény szerint a „Magyar Gárda a szükséges jogi és biztonsági lépéseket megteszi: a Nemzeti Jogvédő Szolgálat ügyvédei a helyszínen teljesítenek szolgálatot, továbbá a Magyar Gárda biztonsági szolgálata a jogellenes hatósági lépések elkövetését a rendelkezésre álló eszközökkel megakadályozza”.

Szintén a magyargarda.hu honlapon jelent meg 2009. augusztus 21-én a „Nemzeti Egyletek” közleménye (<http://magyargarda.hu/node/4405>), amely arra szólít fel, hogy „a rendőrség és a kormány antidemokratikus és jogsértő” fellépését megakadályozandó, a „civiliek” vonjanak „élőláncot a gárdisták köré”.

5) A Testület megtekintette a rendőrség által rendelkezésére bocsátott, a panaszolt eseményen készült videofelvételeket, melyek alapján a következők állapíthatók meg.

8 óra 45 perckor védőöltözetet viselő rendőrök és egy civil ruhás, „Rendőrség” feliratú láthatósági mellényt viselő rendőr érkezett a telek határára, ahol közölték a gárdista egyenruhát viselőkkel, hogy a szervezővel szeretnének beszélni. A gárdisták megkérték a rendőröket, hogy a magánterületet hagyják el, megmutatták a telekhatárt, a felszólításnak a rendőrök eleget is tettek.

Néhány perccel később, 8 óra 51 perckor Vona Gábor érkezett meg, és a civil ruhás rendőrhöz érve kölcsönösen bemutatkoztak. Tisztázták, hogy Vona Gábor a rendezvény rendezője, majd a rendőr közölte, hogy a résztvevők Btk. 212/A. §-ába és a Szabs. r. 10/C. §-ába ütköző magatartást valósítanak meg, és felszólította a magatartás abbahagyására. A rendező kijelentette, hogy családi nap van, és nem érti, hogy mire gondol a rendőr, törvénysértést nem követnek el, és nem fognak elkövetni, de majd konzultálnak, a helyszínre fognak érkezni a Nemzeti Jogvédő Szolgálat munkatársai.

A rendőr közölte, hogy az ő feladata az, hogy a „vezetőnek” (a rendezvény szervezőjének) átadja ezt a tájékoztatást, majd – kérdésre – újra elmondta a hivatkozott jogszabályhelyek számát.

A helikopterről készült felvételeken már 9 óra 21 perckor látható, amint a területen számos jármű áll: a buszok a terület szélén, egymás után, félkörben, míg a körbezárt terület egy részén személygépkocsik parkolnak. A helyszínre érkező buszokkal a rendezvény résztvevői a területet körbevették úgy, hogy a telken kívülről lehetőleg ne lehessen látni a helyszínen zajló eseményeket, illetve, hogy megnehezítsék a bejutást. Látható, amint pár perc múlva alakzatba rendeződve egyenruhás csoportok vonulnak a helyszínre.

9 óra 39 perckor a következő tájékoztatás hangzik el hangosbemondón keresztül: „Hölgyeim és Uraim! A biztosítás parancsnoka nevében közlöm a... út mellett gyakorlatozó személyekkel, hogy önök egy felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében vesznek részt, jogsértést követnek el. Cselekményükkel önök elkövetik a 218/1999. évi Korm. r. 10/C. §-ába ütköző, felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértését, amely miatt a rendőrség köteles intézkedni. A törvény nevében felszólítom önöket, hogy jogsértő magatartásukat fejezzék be. Felhívom a rendezvény szervezőjének figyelmét, hogy cselekményével elköveti a Büntető Törvénykönyv 212/A. §-ába ütköző egyesülési

joggal való visszaélés vétségét. A rendőrség dokumentálja a jogsértő magatartást.” A felhívást egy perccel később megismételték.

A második – ugyancsak dokumentált – felszólítást követően a rendező azzal a szándékkal fordult a rendőrséghez, hogy tárgyalni kíván. A megérkező parancsnokkal közölte a rendező, hogy a felosztatott szervezetet senki nem kívánja újjászervezni, annak tíz tagja nincs is jelen, a bíróság ítéletét tudomásul vették, az Új Magyar Gárda van jelen, amely egy új szervezet, és amely nincs bejegyezve, mozgalomként működik, mint a polgári körök vagy a Szent László Asztaltársaság. A rendező megkérdezte továbbá, hogy pontosan mi alapján ítélik a rendőrök jogsértőnek a tevékenységüket, mi alapján kívánnak oszlatni, hiszen itt magánszemélyek vannak jelen.

A rendőr közölte, hogy az alakzatban állás, az egyenruha, a vezényszavak összességükben megvalósítják a hivatkozott szabálysértést, azonban oszlatásra nem fog sor kerülni, csak egyéni intézkedésekre, szabálysértés elkövetésére hivatkozással.

A rendező újra kérte, hogy higgyék el neki, mint a felosztatott egyesület vezetőjének, hogy nem az a szervezet van jelen, és ha akarják, hangosbemondón ők közlik is a jelenlévőkkel, hogy aki a felosztatott egyesületet kívánja a rendezvény helyszínén újjászervezni, az távozzon. Állítása szerint ilyen cselekményről szó sincs. Közben egy jelenlévő átadta a rendező részére az ítéletet, és közölte azt is, hogy az az eskütételt, az egyenruha viselését, alakzatban történő mozgást nem tiltja, és kéri szó szerint a Szabs. r. hivatkozott szakaszának szövegét. A rendező kérte a rendőröket, hogy jelöljék meg, mi az, ami konkrétan tiltja azt, hogy gyülekezzenek. Továbbá írásban kérte a szabálysértés és a belépés, igazoltatás jogalapját képező indokolást.

Az egyik jelenlévő résztvevő kijelentette, hogy szabálysértés gyanúja alapján nem lehet, csak megvalósult szabálysértés alapján lehetne belépni a magánterületre, továbbá közölte, hogy a bíróság nem jogalkotó.

Kérdésre a rendőrök elmondták a Szabs. r. 10/C. §-ának szövegét, majd át is adták azt. Mivel a gárdista egyenruhát viselők továbbra is vitatták a rendőri jogértelmezést, közölték, hogy a bíróság ítélete és a szabálysértési tényállás alapján az alakzatban, egyenruhában mozgást jogellenesnek ítélik. 9 óra 53 perckor újra elhangzott a hangosbemondón keresztüli felszólítás, majd 9 óra 54 perckor a rendőrök megindultak a telek felé.

A két busz közötti területre érve gárdista egyenruhás, részben sisakos, gázmaszkos személyek tartóztatták fel őket, és vitatták, hogy a tulajdonos hívása nélkül joguk lenne a területre lépni. A rendező újra a helyszínre érkezett, és kérte, hogy a parancsnokkal tárgyalhasson. A felek egyeztettek, az egyik rendőr közölte, hogy amennyiben nem ért egyet a jogértelmezéssel, a Testülethez fordulhat panaszával, az ellenállás értelmetlen, tegyék szabaddá a bejáratot.

A rendező továbbra is vitatta a rendőrségi jogértelmezést, mivel állítása szerint a helyszínen a Szentendrei Konzervatív Kör és a Jobbik Magyarországért Mozgalom rendezvénye zajlik, és ő csak résztvevő, mindenki magánszemélyként van jelen, ő a feloszlatott társadalmi szervezet nevében nem tud nyilatkozni, mert az már nem létezik, nem ő rendelkezik a területtel, így nem tud arról nyilatkozni, hogy szabaddá teszik-e a területet. Ezt követően a rendező elhagyta a helyszínt, és a rendőrök egyéneenként folytatták a tájékoztatást – amely immár kiterjedt a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértésére is – és a felhívást.

10 óra 4 perckor látható, amint egy csoport rendőr a buszok mögül kerülve érkezik a rendezvény helyszínére.

A jelenlévők többféleképpen próbálták akadályozni a rendőrök belépését: az autók elhelyezésén túl – miután a rendőrök a buszokat megkerülve a területre léptek – civil ruhás élőlánccal, amelyet a felvételen láthatóan egy rendőr 10 óra 7 perckor egy helyen testi kényszerrel szakít át. Ezt követően megkezdődtek az igazoltatások, melyek során a résztvevők továbbra is kifejezték egyet nem értésüket.

10 órakor a telken több oszlopban álltak az alakzatok, negyed 11-kor az igazoltatást végző rendőrökkel szemben gárdista egyenruhás sorfal állt fel. Látható az is, hogy a buszok közötti szűkebb helyeken a résztvevők csoportosultak, és kívülről, az út felől védőöltözetben rendőrök érkeztek, egy csoportjuk a telek oldalánál, a buszok mögött kerülve közelítette meg a rendezvényt, és 10 óra 45 perckor még zajlottak az igazoltatások, amelyek keretében – a felvételeken látható – ruházat átvizsgálásokra is sor került. Az egyedi intézkedések kapcsán hallható, hogy a panaszjogra vonatkozó kérdés, kioktatás elhangzik, illetve a szabálysértés továbbfolytatásának következményeként előállítást helyeznek kilátásba, továbbá megkérdezik az igazoltatott személyt, hogy a szabálysértés elkövetését elismeri-e.

Rendőrségi járműből készített felvételen látható, amint 10 óra 40 perctől jórészt gárdista egyenruhás (hosszú fekete nadrág, jellegzetes mellény, fehér ing, sapka jelvényel, esetenként árpádsávós kendő, gázálarc stb.) személyekből álló csoportok vannak a helyszínen, amelyet buszok, személyautók vesznek körül. A csoportok 10 óra 45 perctől kezdenek alakzatba rendeződni, hallhatóak vezényszavak, köszöntések, majd a résztvevők a járművekhez vonulnak. Az alakzatot elhagyva leveszik a sapkát és a mellényt.

10 óra 51 perckor látható, amint egy védőöltözetet viselő rendőr egyeztet egy gárdista egyenruhát viselő személlyel a telken kívül, az út mellett. Ezt követően a telken kívülről csak az úton vonuló rendőröket, illetve az autóbuszok között hagyott szűk területen gyülekező, fehér ingben várakozó személyeket látni.

11 óra 39 perckor újra látható, amint a telken teljes egyenruhában, alakzatban csoportok vonulnak.

Később az látszik, hogy 15 óra után beszédek hangzanak el a részben gárdista egyenruhát viselő tömeg előtt.

16 óra 30 perc körül látható, hogy a rendezvényre érkezett tömeg fokozatosan elhagyja a helyszínt.

6) A biztosítási feladatok ellátásáról 2009. augusztus 27-én kelt összefoglaló jelentés szerint 2009. augusztus 17-étől több internetes honlapon megjelent arra utaló hír, hogy 2009. augusztus 22-én a Magyar Gárda – ekkor még nem ismert helyen – avatást kíván tartani. Több rendőri szervhez érkezett bejelentés a Gytv. szerint. A rendőrség valamennyi esetben tiltó határozatot hozott. Ezt követően jutott a rendőrség tudomására, hogy magánterületen kívánják az avatást megtartani Szentendre külterületén. A terület tulajdonosával a rendőrség felvette a kapcsolatot, és tájékoztatta arról, hogy amennyiben a résztvevők szabálysértést vagy bűncselekményt követnek el, a rendőrség intézkedni fog. Az érintett közölte, hogy ilyen cselekményről nincs tudomása, de a tájékoztatást tudomásul veszi.

A jelentés rögzíti, hogy a rendőri szervek a 2009. augusztus 21-én véglegesített biztosítási terv alapján jártak el.

A rendezvény napján a rendőri erők 8 óra 9 perckor észlelték, hogy a telken kb. 3-400 fő a Magyar Gárda egyenruhájában alakzatba rendeződött, és „mintha gyakorlást kezdett volna”. A rendőrök felvették a kapcsolatot a magát a rendezvény szervezőjeként megjelölő Vona Gáborral, aki közölte, hogy tartózkodni fognak bűncselekmény és szabálysértés elkövetésétől, a területen családi napot tartanak.

A helyszínre érkező buszokkal a rendezvény résztvevői a területet teljesen körbevették úgy, hogy a járművek között egy-egy ember fért át, egyúttal lehetetlenné téve az eseményekről a távolból felvételek készítését. 9 óra 25 perckor a rendőrök észlelték, hogy a terület szélétől több, gárdista „egyenruhát viselő személyekből álló alakzat” indul meg a rendezvény helyszíne felé. Ekkor a tömeg 6-800 fős lehetett. 9 óra 40 perctől háromszor, dokumentált felszólítás hangzott el, hogy a helyszínen alakzatban jelenlévő résztvevők szabálysértést követnek el, és a rendőrség intézkedni fog velük szemben.

A felszólítás hatására a területről előlépő Vona Gábort a rendőrség tájékoztatta a szabálysértéssel kapcsolatos rendőri álláspontáról, amire a szervező közölte, hogy ez nem a felosztatott Magyar Gárda, és kérdezte, hogy miből gondolja a rendőrség, hogy az Új Magyar Gárda azonos a felosztatott Magyar Gárdával. A rendőrség illetékes közölte, hogy az öltözet, a jelképek, az alakzatok és a köszöntések megegyeznek a felosztatott Magyar Gárdáéval. A szervező ezt nem fogadta el, és közölte, hogy magánterületen nem lehet intézkedni (több jogász is ott tartózkodott, akik a szervezőt jogi tanácsokkal segítették). A rendőrség részéről azonban tájékoztatták, hogy az Rtv. szerint engedély nélkül is intézkedhetnek a területen. Az érintett rendőr nevét és jelvéyszámát többen elkérték, melyet ő megadott. A szervezőt felkérték, hogy

szólítsa fel a jelenlévőket a szabálysértés abbahagyására, ezt követően Vona Gábor távozott a rendezvény helyszínére.

A rendőrök a szabálysértésre és a megfelelő tájékoztatásra való tekintettel beléptek a magánterületre. A bejutást nehezítette, hogy a buszok közötti szűk helyen gárdista egyenruhát viselő személyek álltak, és akadályozták a belépést. A sorban elől álló személy rendőri felszólításra – mely utalt a szabálysértés elkövetésére – cselekményével felhagyott, átadta személyi igazolványát. Az intézkedés befejeztével azonban újabb gárdista egyenruhát viselő személy lépett a helyére, és az így kialakuló sor nehezítette a rendőri erők bejutását. Az intézkedéseket egyéenként hajtották végre, az érintettek láthatóan lassító szándékkal léptek fel, de nem álltak ellen. A művelet gyors végrehajtása érdekében újabb rendőri erők érkeztek a helyszínre, és végezték az igazoltatásokat, készítették elő a feljelentéseket.

A rendezvény helyszínén a rend 11 óra körüli időpontban állt helyre. 11 óra 20 perckor a területhez vezető utat átadták a forgalomnak, és a Magyar Gárda egyik kapitányával megállapodtak abban, hogy a rendőrség rendbizont küld a helyszínre, aki a rendezvény bejáratánál fog tartózkodni, és nem mehet be a rendezvényre.

A jelentés szerint délután, 14 óra 17 perckor a biztosítás parancsnoka megkereste Vona Gábort, a rendezvény szervezőjét, és tájékoztatta, hogy amennyiben a 15 órakor kezdődő rendezvényen ismét gárdista egyenruhában és alakzatban vesznek részt az ott tartózkodók, ismételten rendőri intézkedésre kerül sor. Ezzel egyidejűleg gyanúsítottí idézést adtak át neki gyülekezési joggal való visszaélés vétségének elkövetése miatt. A délutáni rendezvényen a résztvevők végül sapka és mellény nélkül, nem alakzatban jelentek meg.

Mivel a rendezvényre érkezők és a biztosításban résztvevő rendőrök járműveiket az út szélén hagyták, a forgalom az úton lelassult, és a résztvevők részéről is jelezték, hogy nem lehet megfelelően közlekedni. Ezt követően a rendőrség az utat egyirányúsította, egyedül a menetrend szerinti buszjáratokat engedték át. A rendőrség a forgalmat a rendezvény végét követő elvonulásig, 16 óra 20 perc körüli időpontig biztosította, a terület 17 óra 20 percig kiürült, 18 órára valamennyi – megerősítésként érkezett – rendőri erő távozását engedélyezték.

A jelentés szerint a biztosítás során 130 fővel szemben készült feljelentés a Szabs. r. 10/C. §-a alapján, 269 igazoltató lapot állítottak ki. (A 130-as szám azért alacsonyabb az aznap közölnél, mert több személyről két feljelentés is készült.) A biztosítás során személyi szabadságot korlátozó intézkedést vagy kényszerítő eszközt a rendőrök nem alkalmaztak, sérülés vagy rendkívüli esemény nem történt.

A biztosítás végrehajtását hátráltató tényezők között a jelentés az alábbiakat sorolta fel: a felosztatott szervezet tagjai felkészültek a rendőri intézkedésekre (gázálcok, testvédők, sisakok stb.), és várható volt, hogy jelentős ellenállást tanúsítanak; a felosztatott szervezet rendezvényét egy politikai rendezvénnyel együtt tartották, a

résztevők között vegyesen voltak gárdisták és érdeklődők, szétválasztásuk nem volt lehetséges; a jelenlévők többszöri tájékoztatása sem vezetett eredményre; a terület jellege is nehezítette a rendőri fellépést.

A jelentés az intézkedések alapjául az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésében és a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdésében foglalt intézkedési kötelezettséget, az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésében és a Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben foglalt igazoltatást, az Rtv. 39-40. §-ban foglalt („magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen” fogantatosított) intézkedést, valamint a Szabs. r. 10/C. §-ában foglalt „feloszlátott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel” tényállását jelölte meg.

7) A rendőrség megküldte a rendezvényt érintő rendőri fellépésről készült eseménynaplót, amely az alábbi, a panasz elbírálása szempontjából lényeges körülményeket tartalmazza.

A rendezvény helyszínének közelében szolgálatot teljesítő rendőri erők 9 óra 24 perckor észlelték, hogy a terület szélén 100-120 fő egyenruhát viselő személy alakzatba állt. Ezt követően az alakzat többször egymás után felbomlott, majd ismét kivehetővé vált. Ezidőtájt érkeztek információk arra vonatkozóan, hogy a körbezárt területen belül tartózkodók cserepeket törnek össze, illetve törmelékeket gyűjtenek, amelyek miatt a rendőrség várható ellenállástól tartott.

9 óra 54 perckor az arra vonatkozó utasítás alapján egy század bevonult a területre, a napló szerint megkezdődtek az igazoltatások, dokumentálások és előállítások.

A jelentés rögzíti, hogy 10 óra 46 perckor a résztvevők arról tájékoztatták a rendőrséget, hogy a rendezvényt befejezik, az egyenruhát leveszik, és maradnak a helyszínen, ahol családi sportnapot fognak tartani. Ezt követően a rendőrség a területről levonult, az igazoltató lapokat összegyűjtötték.

15 órakor a helyszínen kifogásolták, hogy a rendőrségi helikopter nagyon zajos, ezért a helikopter ettől kezdve távolabbról rögzítette az eseményeket.

Az egyik résztvevő kifogásolta, hogy a rendőrségi autók és lezárások miatt forgalmi dugó alakult ki a helyszínre vezető utcában. Őt tájékoztatták az utca egyirányúsításáról, és közölték vele, hogy a rendőrségi autók ugyanúgy az útpadkán parkolnak, mind a résztvevők járművei.

8) A PMRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének válaszelevele a panasz szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazza.

A rendezvény helyszínén a rendőrök 8 óra 42 perckor vették fel a kapcsolatot – magát a rendezvény szervezőjeként megjelölő – Vona Gáborral, és tájékoztatták, hogy

amennyiben a rendezvényen a résztvevők egyenruhában és alakzatban vesznek részt, a rendőrök intézkedni fognak.

9 óra 40 perckor, a rendőri erőknek a rendezvény helyszínére történt megindulását megelőzően a biztosítás parancsnokának helyettese ismételten tájékoztatta Vona Gábort, hogy rendőri fellépésre kerül sor, és annak mi az oka. Mindkét esetben felszólították, hogy tegyen lépéseket a jogsértő cselekmények abbahagyására.

Azt megelőzően, hogy a rendőri erők a rendezvényre bevonultak, hangosbemondón keresztül háromszor hangzott el felszólítás arra, hogy a résztvevők szabálysértésnek, illetve bűncselekménynek minősülő magatartásukkal hagyjanak fel, ellenkező esetben rendőri beavatkozásra kerül sor.

9) A rendőrség csatolta azt az iratmintát, ami alapján a rendezvényen részt vevő személyekkel szemben szabálysértési feljelentést tettek. Az irat szerint Szentendre külterületén fekvő magánterületen a rendőrök azt észlelték, hogy több száz fős tömeg gyűlt össze a Magyar Gárda rendezvényére annak ellenére, hogy az említett szervezetet a Fővárosi Ítéltábla jogerősen feloszlatta. A feljelentés szerint a „tömeg tagjai a jogerősen feloszlalt Magyar Gárda egyenruháját viselték, ők katonai alakzatban álltak”.

A rendőrség a tömeget hangosbemondón keresztül felszólította „a cselekmény abbahagyására”, a szervezőként azonosított személy részére külön tájékoztatást adtak a lehetséges jogkövetkezményekről. Az egyenruha viselése és a katonai alakzatba rendeződés a rendőri álláspont szerint megvalósította a feloszlalt társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértési tényállását („bíróság által társadalmi szervezet feloszlátásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez” Szabs. r. 10/C. §).

A feljelentésben szerepel, hogy a Fővárosi Ítéltábla hivatkozott ítélete „a Magyar Gárda Mozgalom tevékenységét többek között a félelemkeltésre alkalmas katonai jellegű egyenruhában folytatott demonstrációk miatt nyilvánította jogellenesnek, így a nevezett által folytatott tevékenység a Fővárosi Ítéltábla ítéletében jogellenesnek nyilvánított tevékenységnek minősíthető”.

10) A Készenléti Rendőrség 2009. november 12-ei levelének 4. pontja azt rögzíti, hogy a telken „építmény nem helyezkedik el”, ezért a terület az Rtv. 97. §-ának c) pontja szerint „nem minősíthető magánlakásnak”.

11) A rendőrség által megküldött, a feljelentett személyek nevét és személyi adatait tartalmazó listából megállapítást nyert, hogy a panaszossal szemben szabálysértési feljelentés történt. A kézi kamerás felvételeken a panaszossal szembeni intézkedés beazonosíthatóan nem látható.

12) A PMRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének 2009. szeptember 29-én, illetve a Készenléti Rendőrség Parancsnokának 2009. november 25-én kelt tájékoztató levele a rendőrségi szolgálati helikopterek igénybevételével kapcsolatban az alábbiakat rögzíti.

A rendőrségi szolgálati helikopterek igénybevételének rendjéről szóló 20/2008. (OT 11.) ORFK utasítás 3. pont c) alpontja alapján a Készenléti Rendőrség Különleges Szolgálatok Igazgatósága Légirendészeti Parancsnokság által üzemeltetett helikopterek a rendőri csapaterő alkalmazási körbe tartozó feladatok ellátásához igénybe vehetők.

A helikopter igénybevételére azért került sor, mert a rendezvény helyszíne kiterjedt volt, az oda érkező személyeket szállító autóbuszok, személygépkocsik a területet olyannyira körbezárták, hogy a területen történő események másként nem voltak észlelhetők. A vezetés és a rendőri erők szervezése miatt átlátást kellett biztosítani a helyszíni parancsnok és az ORFK Törzs részére. A helikopter igénybevételére a hivatkozott ORFK Törzs utasítása alapján került sor, ami azonban nem zavarhatta a rendezvényt, mivel több száz méter magasságban repült. A helikopter repülése 8 óra 45 perctől 10 óra 45 percig, 12 óra 28 perctől 13 óráig, illetve 14 óra 20 perctől 16 óra 37 percig történt meg. A jármű a repülési idő alatt nem végig a terület felett járőrözött, hanem ellenőrizte a Szentendrét, illetve a rendezvény helyszínére vezető utakat is. A 15 órakor kezdődött rendezvény ideje alatt a rendőrségi vezetési pontra érkezett egy személy és közölte, hogy a helikopter zavarja a rendezvényen résztvevőket. Ekkor a helikoptert a rendőrség utasította, hogy emelkedjen magasabbra és onnan folytassa a légtér ellenőrzését.

III.

A panaszos a 2009. augusztus 22-ei szentendrei rendőri fellépéssel kapcsolatban sérelmezi a rendőri fellépés tényét, módját, az érthető felszólítás és megfelelő tájékoztatás hiányát, továbbá az igazoltatást és „motozást”. Kifogásolta, hogy magánterületen került sor a rendőri intézkedésre, illetve hogy nem részrehajlásmentesen került sor a feljelentések megtételére (nem minden jelenlévővel szemben tettek feljelentést). Végül a panaszos vitatta, hogy a Szabs.r. 10/C. §-ában foglalt tényállást a rendezvény résztvevői megvalósították volna, mivel nem a felosztott szervezet volt jelen, hanem egy mozgalom, és hivatkozott arra is, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata a véleménynyilvánítás körében védte a résztvevők – köztük panaszos – magatartását.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszos személyi szabadságához, személyes adatok védelméhez, tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz, véleménynyilvánításhoz és békés gyülekezéshez való jogát, továbbá a jogok megkülönböztetés nélküli biztosításának tilalmát az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésére – amelynek keretében a további intézkedések zajlottak – jogszerűen került-e sor.

A PMRFK vezetője 13000-6146/4/2009. számú egyedi utasításával a főkapitányság teljes illetékességi területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2009. augusztus 22-én 6

órától 23-án 6 óráig. Az indokolás kiváltó okként arra az információra utal, hogy a jogerősen felosztatott Magyar Gárda kíván rendezvényt tartani, amely során egyaránt felmerül bűncselekmény és szabálysértés elkövetésének gyanúja.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó, tehát jelen esetben alkalmazandó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján „a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, [...] a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”.

Az Rtv. 97. §-ának (1) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint e törvény alkalmazásában „ruházat: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy”.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban is utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával fogantatható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján fogantatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében fogantatosított konkrét igazoltatás, illetve ruházat és csomag átvizsgálás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A fokozott ellenőrzés elrendelésének jogszabályi feltételei a Testület szerint a rendezvénnyel érintett terület vonatkozásában fennálltak – a panaszolt intézkedés pedig pontosan ezen a területen történt. Az Rtv. hivatkozott 30. §-ának (1) és (3) bekezdésében szereplő indokok körébe vonhatóak azok az információk, amelyek a Magyar Gárdához köthető rendezvény („avatás”) megtartását valószínűsítették, hiszen

a Fővárosi Ítéltábla ítélete alapján a rendezvény szervezőivel kapcsolatban bűncselekmény, résztvevői vonatkozásában pedig szabálysértés elkövetésének gyanúja merülhetett fel. Tekintettel erre, a Testület a konkrét esetben az adott terület és szűkebb környezete vonatkozásában jogszerűnek és arányosnak ítélte meg a fokozott ellenőrzés elrendelését, ugyanakkor megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzésnek egy megye teljes területére történő elrendelése olyan esetekben, amikor a rendezvényt csak egy jól behatárolható területen tartják meg, az arányosság követelményét nem veszi kellően figyelembe.

A Testület a panaszossal szemben foganatosított konkrét intézkedés kapcsán megállapította továbbá, hogy arra a fokozott ellenőrzés által érintett helyen, az egyedi utasításban konkrétan hivatkozott rendezvény helyszínén került sor. A fellépést a rendőrség a panaszossal szemben továbbá azért ítélte szükségesnek, mert szabálysértés elkövetését látták megállapíthatónak.

A fokozott ellenőrzés és az arra alapított intézkedések kapcsán a Testület alapjogsértést nem állapított meg.

2) A Testületnek a fentiekén túl vizsgálnia kellett, hogy a rendőri intézkedések jogalapja a rendőri hivatkozás szerinti további jogszabályhely alapján megállapítható-e.

Az igazoltatás közvetlen indokaként a rendőrség a Szabs.r. 10/C. §-ában foglalt „feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel” tényállását jelölte meg. A szabálysértést a panasszal érintett időpontban hatályos szabályozás szerint az követhette el, aki „a bíróság által feloszlattott szervezet feloszlataásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez”.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, miszerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor annak jogalapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik a rendőrség –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A szabálysértés tényállása kapcsán a Testületnek vizsgálnia kellett a mögöttes feltételként szolgáló, feloszlataásról hozott bírósági döntést is.

A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletével a Magyar Gárdát feloszlatta. Az ítélet hatálya az indokolás szerint kiterjed az egyesülethez kapcsolódó mozgalom működésére is. Az ítéltábla ítéletében utalta arra, hogy a Magyar Gárda (Mozgalom) nem jogképes, azt az egyesülettel szimbiózisban, az egyesületen belül, annak szervezeti egységeként működő entitásnak kell tekinteni. Igazolja ezt az, hogy az egyesület által becsatolt

„együtműködési megállapodás” szerint a Magyar Gárda az egyesület „ideológiai-szellemi iránymutatását magáénak vallva” az egyesület céljait valósítja meg. Tekintve pedig, hogy az egyesület a Magyar Gárdát magában foglalja, az ítélet hatálya arra is kiterjed, „vagyis az egyesület feloszlata kapcsán a bíróság a Magyar Gárdában tevékenykedő természetes személyek együttműködésének az egyesülethez kötődő szervezeti kereteit is megszünteti”. Az indokolás pontosítja az elsőfokú ítélet félreérthető rendelkezését, és leszögezi, hogy a feloszlatastól hozott döntés „a Magyar Gárdát alkotó természetes személyek jövőbeli egyesülési és gyülekezési jogára – mint anyagi jogi jogosultságra – kihatással nincs” (hiszen ez ellentétes lenne az elkülönült jogi személyiség elvével). A tilalom tehát csakis a Magyar Gárda (egyesület vagy annak szervezeti egysége) keretében gyakorolt jog vonatkozásában érvényesül.

A rendezvény résztvevőinek, köztük a panaszosnak azon hivatkozására, miszerint az aznap tagjait avató Új Magyar Gárda nem volt azonos a bíróság által jogerősen feloszlattott szervezettel, a Testület válasza a következő.

Valamely szervezet tagjait a külvilág elsősorban olyan külső jegyek által képes azonosítani, mint a ruházat vagy a tanúsított magatartás. A rendelkezésre bocsátott felvételeken a rendezvény résztvevői olyan öltözetben láthatók, amely a „rég” Magyar Gárda által használt egyenruhához megtévesztésig hasonló, egy külső szemlélő számára azzal egyértelműen azonosítható. Ezt alapul véve az vizsgálendő, hogy az intézkedés alá vont személyek által tanúsított magatartás mennyiben felelt meg a feloszlatastól hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységnek.

A Fővárosi Ítéltábla határozatában – többek között – a Magyar Gárda tagjainak egyenruhában, katonai jellegű alakzatban tanúsított magatartását minősítette nem elfogadhatónak.

A panaszolt esetben a panaszos és egyenruhát viselő társai a külső szemlélő számára egyértelműen a feloszlattott Magyar Gárda egyenruhájaként azonosítható öltözékben, katonai alakzatban jelentek meg a rendezvény helyszínén. A helikopterről készített és más videofelvételeken jól látható az is, ahogy a résztvevők ezen öltözetben és alakzatban vonulnak és állnak a rendezvény helyszínén.

A Szabs.r. 10/C. §-ának jelenleg nincsen bírói gyakorlata, a jogalkalmazás még nem munkálta ki, hogy amennyiben – mint a tárgybeli esetben is – a társadalmi szervezet feloszlatastának oka több magatartás együttes tanúsítása, úgy ezen magatartási elemek közül valamennyinek az egyidejű tanúsítása szükséges-e ahhoz, hogy a szabálysértés megvalósuljon, vagy egyes elemek önálló megvalósulása is megalapozza a szabálysértési felelősséget. A Testület álláspontja szerint azonban jelen esetben az egyidejűleg megvalósuló magatartási elemek – egyenruha viselés, katonai alakzatban és vezényszavak alapján való fellépés – ahhoz mindenképpen elégségesek voltak, hogy a feljelentés megtételéhez szükséges gyanú szintjét elérjék, és így a foganatosított intézkedéseket megalapozzák.

E körben értékelendő, hogy az ítéletet még 2009 júliusában a Fővárosi Ítéltábla honlapján teljes terjedelmében közzétették, továbbá az érintettek – akik éltek panaszjogukkal – maguk hivatkoznak az ítéletre, annak pontos számát is megjelölve. Mi több a panaszolt események időpontjáig a felosztatott egyesület törlése is megtörtént a Fővárosi Bíróságnál (a Polgári Kollégium Társadalmi szervezetek, alapítványok kezelőirodájának tájékoztatása szerint). Mindezek alapján a panaszolt napon a Testület álláspontja szerint már nem foghat helyt az a hivatkozás, hogy az ítélet tartalmát az érintettek nem ismerhették, vagy sértené a jogbiztonság elvét, ha a még nem ismert ítéleti rendelkezésen keresztül érvényesülő szabálysértési tényálláshoz kapcsolt szankciót alkalmaz a rendőrség.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának panaszos által hivatkozott – 33629/06. számú, Vajnai kontra Magyarország ügyben 2008. július 8-án kelt – ítéletével kapcsolatban a Testület utal arra, hogy az ítélet 53. pontjában a bíróság kifejezetten értékelte a kérelmezőnél azt a körülményt, hogy a véleménynyilvánítási jogát bejegyzett és törvényesen működő szervezet rendezvényén, annak képviselőjeként gyakorolta. Ezzel szemben a panaszolt rendezvényen a véleménynyilvánítást is érintő rendőri fellépésre a törvényes működést megszüntető jogerős bírósági ítélet meghozatala után került sor.

A panaszolt esetben számos – fentebb ismertetett – körülmény utalt arra, hogy a felosztatott Magyar Gárdához köthető a rendezvény. Mindezeket vizsgálva a Testület megállapította, hogy a hivatkozott szabálysértés gyanúja olyan fokban, amely az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerinti igazoltatást megalapozza, fennállt, tehát a panaszos igazoltatását a rendőrség megfelelő jogalap birtokában hajtotta végre.

Az Rtv. 29. § (3) bekezdése továbbá előírja az igazoltatás során megismert adatok rögzítését, ha az „további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják”. A Testület megállapítása szerint egyértelmű, hogy mivel az igazoltatásra a szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor, az adatok rögzítése kifejezetten szükséges volt a szabálysértési feljelentés megtételéhez, a szabálysértési eljárásban történő felhasználáshoz. Az adatrögzítést az Rtv. erre az esetre kifejezett kötelezettségként írja elő.

A fentiek szerint a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát a rendőrség jogszerűen korlátozta, ebben a tekintetben alapjogsérelmet a Testület nem állapított meg.

3) A panasz „motozás”-ra hivatkozik, azonban a helyszínen valójában átvizsgálások zajlottak, melynek jogalapját az Rtv. 29. § (6) bekezdése teremti meg: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja szükségessé teszi.”

A Testület a ruházat és csomag átvizsgálással kapcsolatos rendőrségi intézkedés vonatkozásában megállapította, hogy a külsőségekből a rendőrség alappal

következtethetett arra, hogy egyesek a Szabs. r. 10/C. §-a szerinti (felozlatott társadalmi szerv tevékenységében való részvétel) szabálysértést követik el, és ezért foganasította az igazoltatásokat.

A fentiek alapján értékelni kellett, hogy a szabálysértés elkövetésének gyanúja vagy a közbiztonság védelme kapcsán milyen többletelemmel szolgálhatott az átvizsgálás végrehajtása, attól milyen további eredményt várt a rendőrség.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratok szerint 9 óra 30 perc körüli időben azt észlelték a rendőrök, hogy a helyszínen lévő cserepeket törnek össze, és törmelékeket gyűjtenek. A felvételeken látható az is, hogy a rendőri behatolásakor a buszok közötti területet elzáró, formaruhát viselő személyek közül többen gázálarcot, egyesek fémsisakot, tehát olyan felszereléseket viselnek, amelyek alapján arra lehet következtetni, a résztvevők számítanak rá, hogy esetleg össze fognak csapni a rendőrökkel.

Figyelembe véve továbbá a Magyar Gárda honlapján megjelent közlemény azon kitételeit, miszerint a Magyar Gárda a szükséges biztonsági lépéseket megteszi, és Gárda „biztonsági szolgálata a jogellenes hatósági lépések elkövetését a rendelkezésre álló eszközökkel megakadályozza”, a Testület úgy vélte, a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőröknek volt alapjuk rá, hogy a közbiztonságra veszélyes tárgyak kiszűrése, vagyis a közrend, közbiztonság védelme érdekében a résztvevők átvizsgálása mellett döntsenek. **Ezért a Testület összességében megalapozottnak és arányosnak találta azt, hogy a rendőrök a rendezvény résztvevői közt a panaszost ruházat- és csomagátvizsgálásnak vetették alá, így e tekintetben nem állapított meg alapjogsérelmet.**

4) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedésre magánterületen került sor, és vitatta, hogy oda a rendőrség megfelelő jogalap birtokában hatolt be.

A Testület az érintett alapjog kapcsán megállapította, hogy a rendőri belépéssel szembeni védelem elvben megillette a panaszost is, aki a tulajdonos engedélye alapján használta – más résztvevőkkel közösen – a magánterületet. Ezen jogosultsága azonban az alábbiak szerint volt korlátozható.

Az Rtv. 97. § c) pontja szerint magánlakás „a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület”.

A Testület a rendelkezésére álló felvételek, továbbá a rendőrségi előadás alapján nem látott arra utaló körülményt, hogy olyan felépítmény lett volna a telken, amely alapján az egész terület magánlakásnak minősült volna. Annak hiányában a telekre a „közterületnek nem minősülő egyéb helyre” vonatkozó szabályozást kellett alkalmazni, ahová a rendőr – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – feladata

ellátása során beléphet, „és ott az intézmény rendjének lehetőség szerinti tiszteletben tartásával intézkedhet” az Rtv. 40. §-a szerint.

Mindezekre figyelemmel – tekintve, hogy az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján a korábban ismertetett gyanúok miatt a rendőrségnek kifejezett intézkedési kötelezettsége állt fenn – a rendőrség törvényes joggalappal lépett az Rtv. alapján magánlakásnak nem minősülő magánterületre. Megállapítható továbbá, hogy a fellépés során a rendőrség a szükségesség és arányosság követelményét betartva járt el, hiszen az adott körülmények között – figyelemmel arra is, hogy a területet járművekkel zárták el – a rendőri fellépés célját veszélyeztette volna a késedelem, illetve az, ha csak a magánterületen kívül intézkednek a rendőrök.

A Testület a rendőrség magánterületre történő belépése tekintetében a panaszos alapjogi sérelmét nem állapította meg, tekintettel a fent hivatkozottakra, melyek alapján a tisztességes eljáráshoz való jog korlátozása jogszerűen történt

5) Az intézkedésekről készült felvételek alapján a Testület megállapította, hogy a rendőrség tájékoztatási kötelezettségének az alábbiak szerint eleget tett.

A rendbiztos és a rendőrség megkereste a rendezőt, akivel a nap folyamán többször egyeztetett, és pontosan megjelölték az intézkedések és a belépés jogalapját képező szabálysértést, a rendezőnek a bűncselekményi tényállásról is felvilágosítást adtak, a felszólítások és a tájékoztatások hangosbemondón keresztül többször elhangzottak, majd az egyedi intézkedések során is hallható, hogy a rendőrök az intézkedés jogalapját megjelölik, a panaszjogról az érintetteknek felvilágosítást adnak. **A Testület erre való tekintettel elfogadta azt a rendőrségi álláspontot, hogy az igazoltatásokat megfelelő tájékoztatás előzte meg, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét az igazoltatás módja tekintetében nem állapította meg.**

6) A panaszos sérelmezte, hogy nem minden jelenlévővel szemben tett a rendőrség szabálysértési feljelentést.

A rendőrt megillető törvényes jogosítványok esetleges részrehajló alkalmazását a Testületnek vizsgálnia kellett részben az Rtv. 13. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettség alapján, részben azért, mert az Rtv. 92. §-a szerint a Testület az alapjogsérelem megállapításáról dönt, ebbe a körbe pedig az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében előírt megkülönböztetési tilalom is beletartozik. Mindezek alapján leszögezhető: a jogszerű rendőri fellépéshez szükséges, hogy a rendőrség jogellenes megkülönböztetés nélkül éljen a rendelkezésére álló jogszabályi felhatalmazásokkal.

A Testület megjegyzi, hogy a szabálysértési eljárás során vizsgálandó felelősséget, illetve a rendőri intézkedés jogszerűségét önmagában az nem érinti, hogy a panaszossal – és több mint száz társával – szemben a rendőrség feljelentést tett, míg a

jelenlévők közül többeket vagy nem is igazoltatott, vagy az igazoltatást nem követte szabálysértési feljelentés.

A Testület a rendelkezésre álló adatok alapján nem tudott olyan védett tulajdonságot feltárni, amely alapján vélelmezhető lenne, hogy a rendőrök részrehajlóan intézkedtek, önkényesen szelektáltak volna a jelenlévők között. Az, hogy a százas nagyságrendben jelenlévők közül egyeseket többször igazoltattak, míg mások igazoltatása elmaradt, jelezhet ugyan szervezési problémát, de önmagában – más, közvetlen vagy közvetett diszkriminációra utaló körülmény fennállása nélkül – nem alapozta meg a részrehajlás megállapítását a panaszos vonatkozásában, és a panaszos sem jelölt meg, hogy megítélése szerint milyen ok vagy tulajdonság alapján jártak el vele szemben hátrányosabban, mint más jelenlévőkkel szemben.

7) A gyülekezési jog korlátozásával kapcsolatban a Testület álláspontja a következő. A Gytv. hatálya alá eső rendezvény magánterületen is tartható. Annak, hogy egy rendezvényt közterületen, vagy magánterületen rendeznek meg, csak annyiban van jelentősége, hogy a Gytv. a közterületen tartott rendezvények kapcsán bejelentési kötelezettséget ír elő, de a rendezvények definíciójának vizsgálata alapján egyértelmű, hogy a magánterületen megtartott, politikai tartalmú és célú rendezvényre is a Gytv. szabályai alkalmazandók, így a rendőrségnek a rend fenntartásával és az oszlatással kapcsolatos jogai és kötelezettségei ilyen rendezvények vonatkozásában is fennállnak.

Ennek figyelembe vételével megállapítható, hogy a rendőrség a konkrét esetben a fokozatosság követelményének szem előtt tartásával, a gyülekezési jog tiszteletben tartásával járt el. Ugyanis egy olyan rendezvény esetében, ahol nagyszámú résztvevővel szemben merült fel a feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvételnek olyan fokú gyanúja, amely a rendőrségi intézkedést megalapozta, a rendőrök – helyesen – nem a politikai párt családi napjára érkezőket is érintő oszlatás mellett döntöttek, hanem csak azokkal az egyénekkal szemben foganatosítottak intézkedést, akikkel kapcsolatban ez a gyanú felmerült, lehetővé téve, hogy a rendezvény folytatódjon.

A panaszosnak értelemszerűen érintette a gyülekezéshez való jogát, hogy egy gyülekezés során kifejtett tevékenysége kapcsán igazoltatták és átvizsgálták, illetve ellene utóbb e tevékenység miatt szabálysértési feljelentést tettek, de figyelemmel arra a körülményre, hogy a rendőrség úgy választotta meg az alkalmazott intézkedést, hogy az a gyülekezés egészét tekintve annak lefolytatását (és azon a panaszos további részvételét) lehetővé tegye, ezért a Testület szerint a korlátozás arányosnak minősül, így a békés gyülekezéshez való jog sérelmét nem állapította meg.

8) A panaszos beadványában kifogásolta a terület felett köröző rendőrségi helikopter zajosságát, ami miatt a hangosbeszélőben elhangzottakat nem hallotta.

A Testület a rendőri fellépésről készült eseménynaplóból megállapította, hogy valóban kifogásolták a résztvevők a helikopter zaját, ami 15 óra után – utasításra – magasabbra emelkedett, és távolabbról rögzítette az eseményeket. A Testület ugyanakkor elfogadta a rendőrség tájékoztatását, miszerint az eseményeknél a rendőri csapaterő alkalmazásához, a vezetés és rendőri erők szervezéséhez és az ott történtek rögzítéséhez szükséges volt.

A Testület ezzel összefüggésben az Rtv. 15. §-ában szabályozott az arányosság követelményére hívja fel a figyelmet. A 15. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával; a (2) bekezdés szerint pedig több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Jelen esetben a Testület megítélése szerint az ellenőrzött terület nagyságára és annak személygépkocsikkal történő körbezártságára figyelemmel indokolt és arányos volt, hogy az eseményeket a levegőből kísérték figyelemmel, illetve, hogy a rendőri csapaterőket helikopterről szervezték meg. **A fentiek miatt a helikopter bevetése nem sértette az arányosság követelményét, ezért a panaszos békés gyülekezéshez való joga nem sérült.**

IV.

A Testület a fentiek alapján, mivel alapjogsérelem nem történt illetve az nem volt megállapítható, ezért – figyelemmel az Rtv. 93. § (2) bekezdésére – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. március 17.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Dr. Juhász Imre párhuzamos indokolása

a Független Rendészeti Panasztestület

118/2010. (III. 17.) számú

állásfoglalásához

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos 2009. augusztus 25-én előterjesztett **panaszát** a 2010. március 17-én tartott zárt ülésén hozott döntése alapján áttette az intézkedést foganatosító szerv – a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület álláspontja szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt. A Testület állásfoglalásában foglaltakkal az alábbiak szerint nem értek egyet.

A Testület az állásfoglalás III./3. pontjában elfogadja a panasz szerinti „motozás” – valójában a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29.§ (1) bekezdés szerinti átvizsgálás – indokait és gyakorlatát. A Testület ezen véleményét nem tudom osztani.

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rend. (a továbbiakban: Szabálysértési rendelet) 10/C. § (1) bekezdése szerint, aki a bíróság által társadalmi szervezet feloszlataásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, pénzbírsággal sújtható. A (2) bekezdés alapján a szabálysértési eljárás lefolytatására a rendőrségnek van hatásköre. Ebből következik, hogy általában, szabálysértés elkövetésének „gyanúja” esetén a rendőrség magatartása indokolt lehet, az igazoltatás tényét illetően.

Meg kell azonban vizsgálni fennállt-e az indoka a kivétel nélküli ruházat- és csomagátvizsgálásnak, illetve személy szerint a panaszos vonatkozásában. Az Rtv. 29. (6) bekezdése szerint „a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi”.

A Magyar Gárdát feloszlató jogerős bírósági ítélet a Magyar Gárdára jellemző félelemkeltő erődemonstrációkat, a közvélemény által vonulásként, illetve masírozásként azonosított fellépéseket, a gárdaavatásnak nevezett rendezvényeket tilalmazza. Az ítélet a Magyar Gárdára jellemző öt külsőséget azonosít:

- a) egyenruházat: fekete sapka, fekete mellény, fehér ing, fekete nadrág, fekete bakancs és árpád(házi) sávós nyakravaló (sál);
- b) katonai jellegű alakzat;
- c) vezényszavak;
- d) speciális köszöntés;
- e) a rendezvényeken elhangzó szónoklatok.

A tárgyi ügyben a tényállás szempontjából – annyi állapítható meg, hogy a külsőségekből a rendőrség alappal következtethetett arra, hogy egyesek a Szabálysértési rendelet 10/C. §-a szerinti (feloszlattott társadalmi szerv tevékenységében való részvétel) szabálysértést követik el és ezért foganatosította az igazoltatásokat.

Nem volt azonban indokolt az igazoltatott személyek kivétel nélküli átvizsgálása. A „gyanított” szabálysértés nem tartozik azon szabálysértések közé, amely feltételezi bizonyos (pl. támadó) eszközök használatát és – ezt megelőzően – elrejtését. A tárgyi ügyben a közrendet és a közbiztonságot semmilyen veszély nem fenyegette. Erre adat nem merült fel (a cseréptörés magánterületen nem minősül ilyennek). A magánterületen gyülekező személyek ruházati kiegészítői (pl. sisak, gázálc) általában jól látható helyen kerülnek elhelyezésre és átvizsgálás nélkül is azonosíthatóak voltak. Továbbá az igazoltatások előrehaladtával az is látható volt, hogy a jelenlevők birtokában közbiztonságra veszélyes eszközök nem voltak. Megjegyzem még ekkor is kivitelezhető lett volna az átvizsgálások számának csökkentése és kizárólag azokkal szembeni alkalmazása, ahol erre valóban felmerült a gyanú.

A fentiek alapján nem fogadható el számomra a Testületi megállapítás, miszerint »Figyelembe véve továbbá a Magyar Gárda honlapján megjelent közlemény azon kitételeit, miszerint a Magyar Gárda a szükséges biztonsági lépéseket megteszi, és Gárda „biztonsági szolgálata a jogellenes hatósági lépések elkövetését a rendelkezésre álló eszközökkel megakadályozza”, a Testület úgy vélte, a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőröknek volt alapjuk rá, hogy a közbiztonságra veszélyes tárgyak kiszűrése, vagyis a közrend, közbiztonság védelme érdekében a résztvevők átvizsgálása mellett döntsenek«. A jogszerű rendőri intézkedés jogos elvárás az állampolgárok (a jogkereső közönség) részéről és az idézet semmilyen módon nem értelmezhető erőszakos ellenszegülésre való készülődésként, vagy arra való felhívásként. Ily módon az általános ruházat- és csomag átvizsgálást sem indokolja meg.

Azon túlmenően, hogy a konkrét szabálysértés gyanúja – általános jelleggel – egyáltalán nem tette lehetővé a „motozást” – jelen párhuzamos vélemény megírását az is indokolta, hogy sajnálatos módon az utóbbi időben a ruházat- és csomag átvizsgálást

egyre gyakrabban alkalmazza a rendőrség – álláspontom szerint sokszor tényleges indok nélkül – élve (illetve visszaélve) a különböző törvényi felhatalmazásokkal (pl. fokozott ellenőrzés egész Pest Megyére egy szentendrei rendezvény ürügyén).

Noha az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése felhatalmazást nyújt az intézkedő rendőr számára, hogy annak szükségessége esetén az érintett személyt átvizsgálja. Ezen jogosultság azonban nem korlátlan, és megfelelő indok nélkül nem alkalmazható eszköz. Szükségesnek tartom rögzíteni, hogy az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség „tisztelőben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, továbbá az Rtv. 16. §-ának (4) bekezdése szerint a rendőr nem alkalmazhat „embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni”.

Mindazonáltal – miután a rendőrségtől nem érkezett arra vonatkozó adat, tájékoztatás, hogy az általánosságokon túlmenően mi indokolta a panaszos ruházatátvizsgálását, illetve a panaszos sem tárta fel az igazoltatáskor tanúsított magatartásának részleteit (amelyből esetleg következtetést lehetett volna levonni a „motozás” jogszerűségére vonatkozóan) alapjogsértés nem volt megállapítható, bár a ruházatátvizsgálás nyilvánvalóan érintette a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény a 2. §-ból levezethető tisztességes eljáráshoz, valamint 55. §-ának (1) bekezdésben foglalt, a személyes szabadsághoz való jogból levezethető személyi integritáshoz való jogot.

Budapest, 2010. március 17.

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes